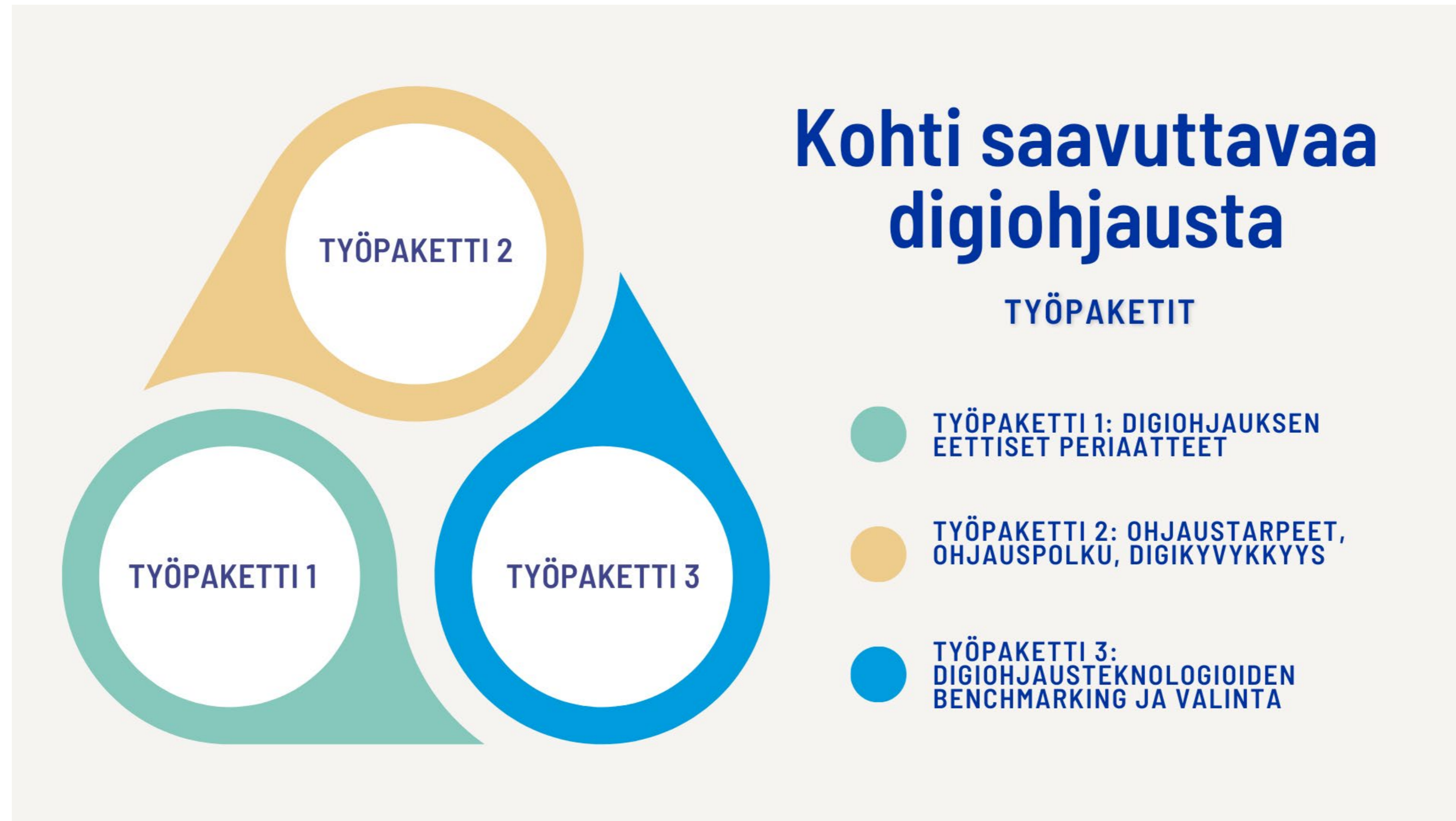
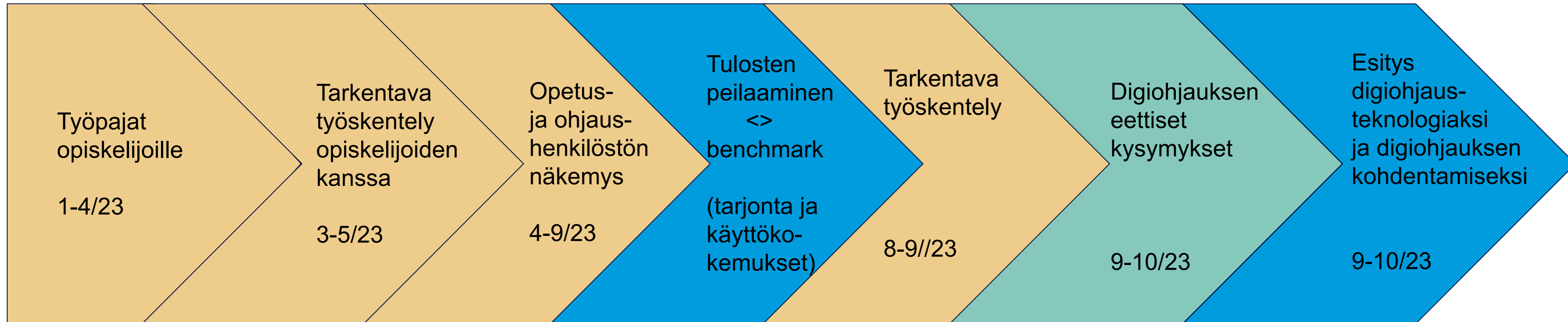

Kohti saavuttavaa digiohjausta –hanke selvitti OSAOn reunaehdot opiskelijalähtöiselle digiohjaukselle

Opiskelijoiden ohjaustarpeiden osallistava selvitys

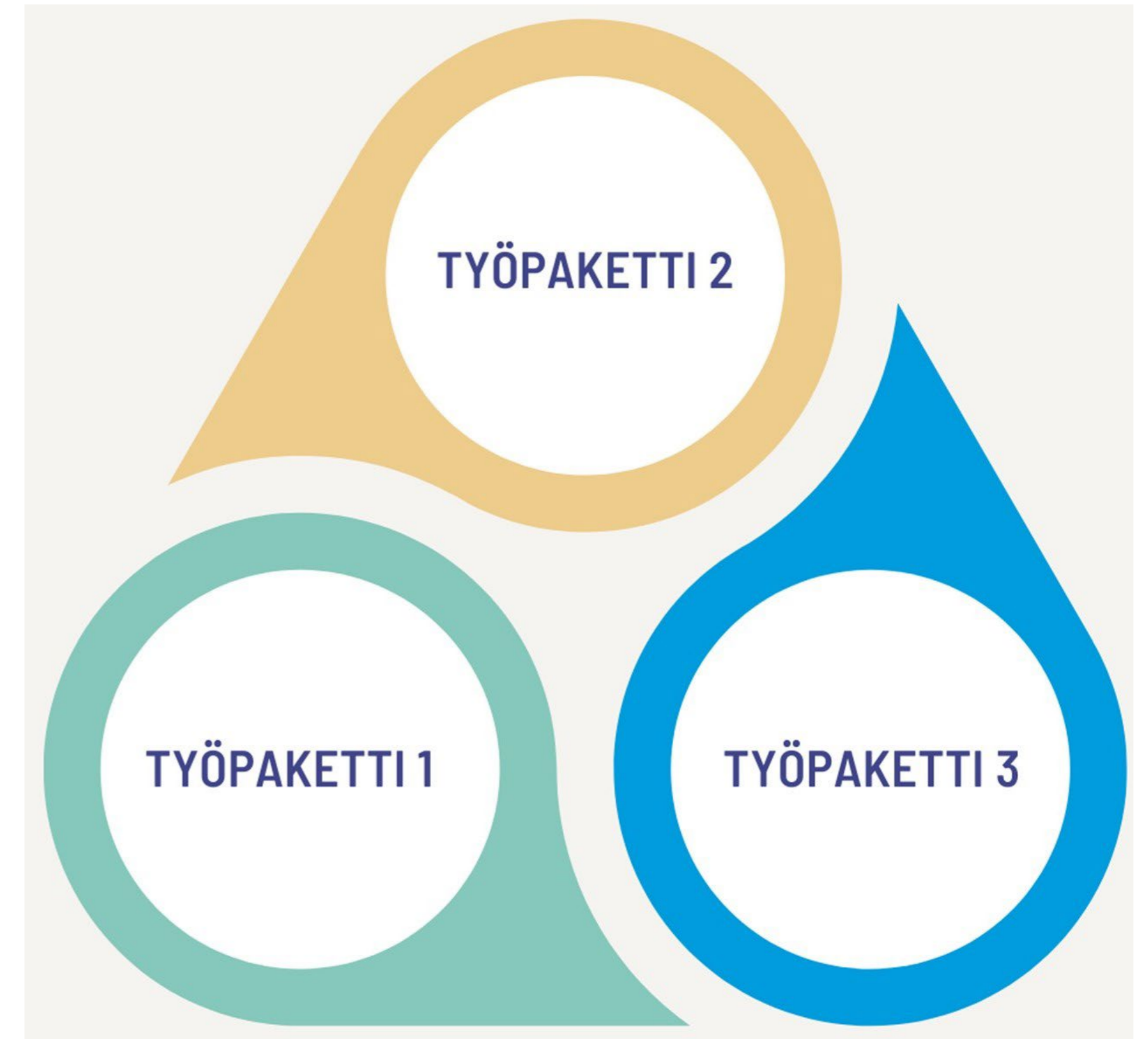
Ohjaustarpeiden selvityksen eteneminen ja sitoutuminen hankkeen muihin työpaketteihin

Opiskelijoiden ohjaustarpeiden osallistava selvitys

Opiskelijoiden osallistaminen

- tavoitti yli 100 opiskelijaa
- 8 työpajaa opiskelijoille (learning cafe –menetelmä)
- Tarkentavat haastattelut aliedustetuille ryhmille
- Käytäväkyselyt tapahtumissa (mentimeter)
- Opiskelijaedustus ohjausryhmässä
 - opiskelijoiden ohjausnäkemys
 - opiskelijoiden ohjaustarpeet

Opiskelijoiden ohjaustarpeiden osallistava selvitys

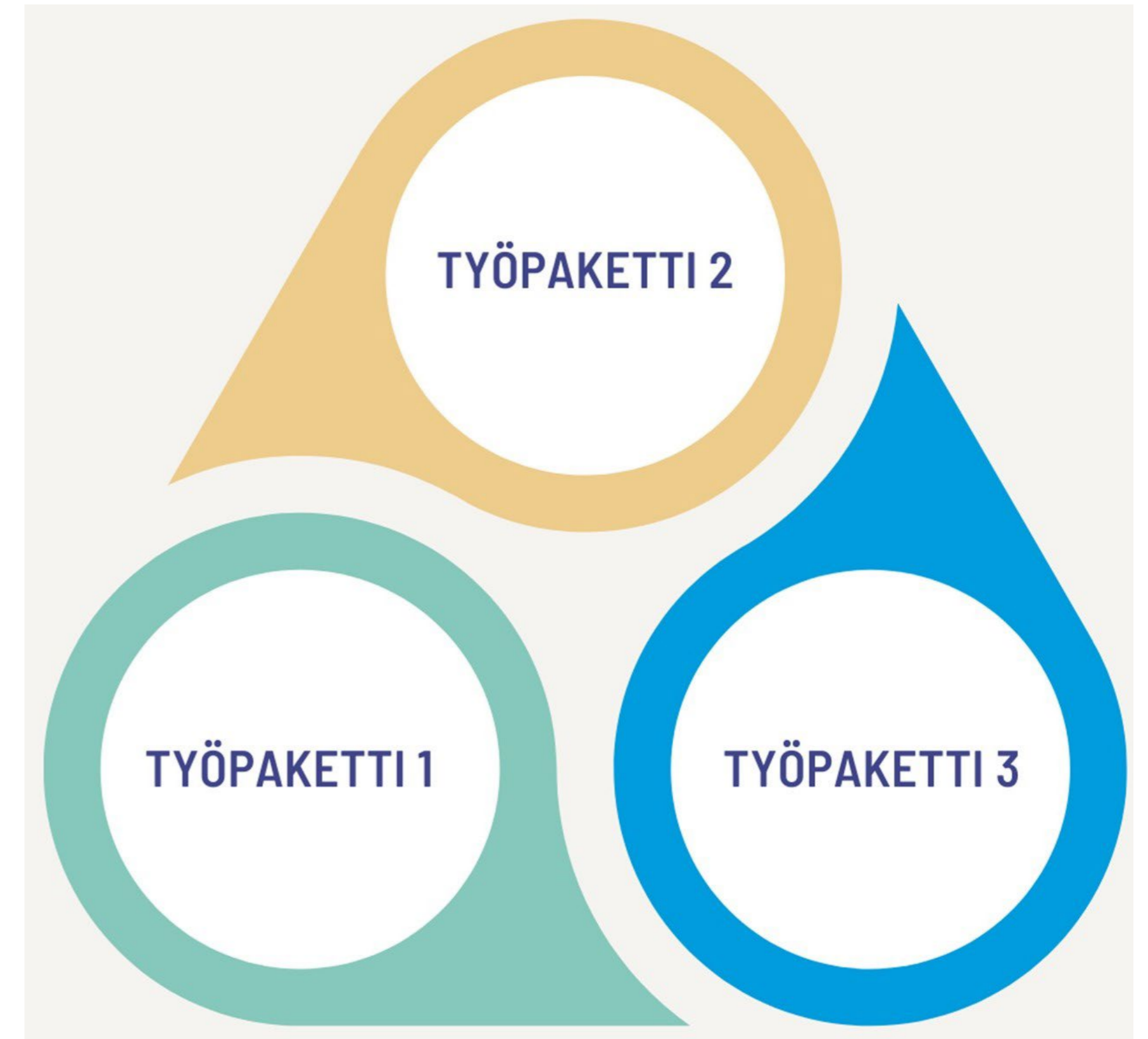
Opetus- ja ohjaushenkilöstön osallistaminen

- Mm. opinto-ohjaajat, erityisopettajat, asuntola-ohjaajat, opiskeluhuollon toimijat (hyvinvointialue), noin 40 hlöä
- Hankeyhteistyö, OSAOn digipedagogiikan asiantuntijat
- Työpajoja asiantuntijaryhmien kokoontumisten yhteydessä kevät-syysy 2023

→ opiskelijoiden ohjausnäkökuvan pohjalta

→ opiskelijoiden ohjaustarpeet

→ digiohjauksen ohjauksellisuus

Opiskelijoiden ohjausnäkemys

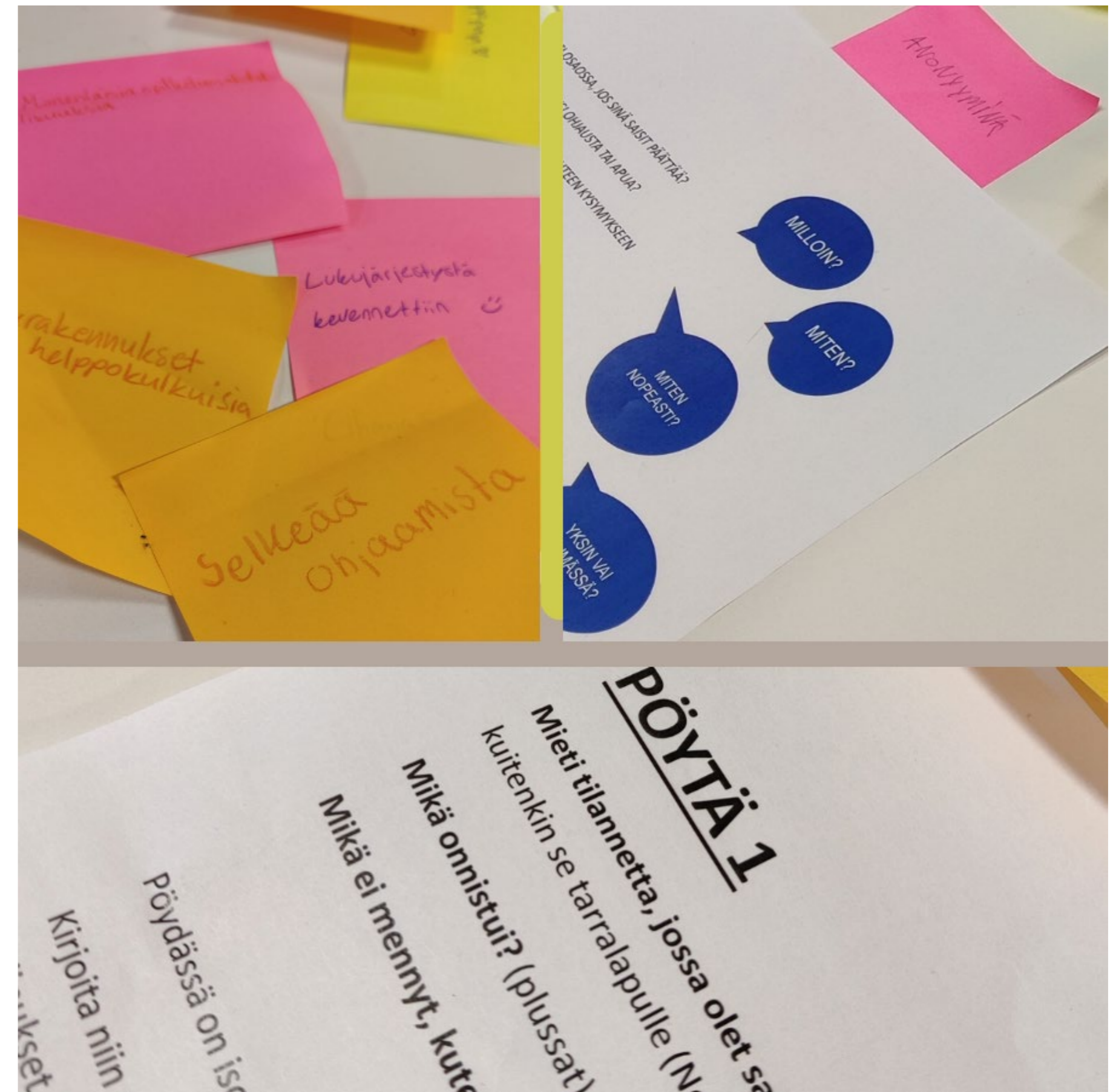
Opiskelijoiden ohjausnäkemystä kartoitettiin Learning cafe –työpajoissa, vapaamuotoisin haastatteluin ja Mentimeter-käytäväkyselyin kevään 23 aikana sekä yhdessä työpajassa ja Forms-kyselyllä syksyllä 2023.

Opiskelijoilta kysyttiin mm.

- Kokemuksia ohjaustilanteista
- Ohjauskäsitystä
- Ohjaukseen ohjautumisesta
- Millaista ohjaus OSAOssa olisi, jos opiskelija itse voisi päättää
- Ohjaustarpeen muutoksesta

Opiskelijoiden mielestä ohjaus OSAOssa

- On pääosin laadukasta ja saavuttavaa, eikä kartoituksessa noussut esiin opiskelijan ohjauspolulta yksittäistä kohtaa, jossa ohjausta ei koettaisi olevan saatavilla.
- kertoo OSAOn ohjauksen kokonaisuuden laadukkuudesta ja uraohjauksellisen henkilökohtaistamisen prosessissa määritellyn vähimmäisohjauksen toimivuudesta.
- kohtaa opiskelijan ohjaustarpeet vaihtelevasti. Tämä johtuu osittain yksilöllisistä ohjauksen ja tuen tarpeista, mutta tekee näkyväksi myös yksikkö- ja alakohtaista vaihtelua arkipäivän käytännöissä.
- Usein henkilöityy eli koetaan usein erityisen kohtaavaksi silloin, kun ohjausta, tukea ja neuvoja on mahdollista hakea tietyltä tutulta ihmiseltä.

Opiskelijoiden ohjaustarpeet ja ohjauspolku → digiohjauksen kohdennus

Opiskelijoiden ohjaustarpeet osallistavan työskentelyn perusteella kerätyn aineiston analysoinnin pohjalta

- Ohjaustarve 1: HOKS-prosessi
- Ohjaustarve 2: Työelämässä oppiminen ja näyttö
- Ohjaustarve 3: Uraohjaus (ohjaus opintojen loppuvaiheessa, jatko-ohjaus)
- Ohjaustarve 4: Opiskeluhuollon palveluihin ohjautuminen
- Ohjaustarve 5: ”Mitä, missä, milloin?” (työjärjestysepäselvyydet, ”keneltä kysyisin?”)
- Ohjaustarve 6: Opiskelijan etuudet (opintotoimisto, Kela-asiat jne)
- Ohjaustarve 7: Oppimissisältöihin/opetustilanteisiin liittyvät ohjaustarpeet.
- Ohjaustarve 7: Oppimissisältöihin / opetustilanteisiin liittyvät ohjaustarpeet

Huom! Hankkeen ohjaustarpeiden kartoittamisen perusteella aliedustetut ryhmät ovat usein muita vahvemman ohjauksen ja/tai tuen piirissä (esim. erityisen tuen päätöksen mukaiset tukitoimet tai oppimisvalmiuksia tukevat opinnot, kielituki tai osittainen opiskeleminen erilaisissa pajaluokissa) eivätkä nousseet tässä selvityksessä esiin.

Opiskelijat eivät tuoneet esiin juuri myöskään ns. elämänhallinnan haasteita, jotka kuitenkin näkyvät merkittävästi ohjaus- ja opetushenkilöstön näkökulmasta.

Ohjaustarpeet sijoitettuna OSAOn Uraohjauksellisen henkilökohtaistamisen prosessikuvaan

Ohjaustarve 1: HOKS-prosessi

Ohjaustarve 2: Työelämässä oppiminen ja näyttö

Ohjaustarve 3: Uraohjaus (ohjaus opintojen loppuvaiheessa, jatko-ohjaus)

Ohjaustarve 4: Opiskeluhuollon palveluihin ohjautuminen

Ohjaustarve 5: ”Mitä, missä, milloin?”
(työjärjestysepäselvyydet, ”keneltä kysyisin?”)

Ohjaustarve 6: Opiskelijan etuudet
(opintotoimisto, Kela-asiat jne)

Ohjaustarve 7:
Oppimissisältöihin/opetustilanteisiin liittyvät ohjaustarpeet.

Kohdennusvaihtoehto 8: Laaja kohdennus

Esiselvityshankkeen esitys

Esitys: OSAO-botti

Kohti saavuttavaa digiohjausta –hankkeen selvityksen perusteella hanke suosittelee tekstiviestipohjaista OSAOon ohjausbottia.

OSAOn opiskelijoiden ohjauspolkua täydentämään sopivimmaksi OSAO-botin palveluntarjoajaksi hanke nostaa Annie Advisor -ohjausbotin.

Suosituksen perustelut:

- Vahva ammatillisen koulutuksen asiakaskunta, käyttöalueena pedagoginen ohjaus
- Opiskelija-/organisaatiolähtöinen/pedagoginen jatkuva kehittäminen
- Saavutettavuus: Annie-botti on tekstiviestipohjainen → opiskelijalla ei tarvetta ottaa haltuun tai asentaa uutta sovellusta.
- Mukautuu/mukautettavissa useisiin ohjelmisto-/opiskelijahallintojärjestelmärajapintoihin (Wilma yleisin), ei sidottu esim. voimassa olevaan opiskeluoikeuteen

(→ mahdollisuus hyödyntää esim. valmistuneiden opiskelijoiden jatko-ohjauksessa)

- Muiden koulutuksen järjestäjien kokemukset sujuvasta yhteistyöstä, käytettävyydestä ja tavoittavuudesta ja resursoinnin tarpeesta.
- Koonteja seurannasta ja vaikutusarviosta meneillään ja saatavilla (mm. Varian vaikutusarvio).
- Aikaan ja paikkaan sitomattomuus: Mahdollista huomioida polutettaessa OSAO-bottia eli laadittaessa opiskelijoille lähtevää kyselyä, sen etenemistä ja suunniteltaessa käyttöprosessia ja resursointia.
- Ohjausbotti välittää opiskelijalle ennalta laaditun kyselyn aloittaen kysymällä vaikkapa: ”Mitä kuuluu? Mietityttääkö sinua jokin asia opinnoissasi?” Vastaamalla kysymykseen kerrallaan opiskelija ohjautuu ohjaustarpeensa Ohjausbotti ei kerää henkilötietoja.
- Wilma-/Primus-rajapinta yleisin, mutta valmisteltaessa.

Opiskelijoiden ohjaustarpeet → Digiohjauksen kohdennusehdotukset

kohdennusvaihtoehto		jatkosuositus
Ohjaustarve 1	HOKS-prosessi	Ohjausbotin kohdennus,
Ohjaustarve 2	Työelämässä oppiminen ja näyttö	Ohjausbotin kohdennus
Ohjaustarve 3	Uraohjaus (ohjaus opintojen loppuvaiheessa, jatko-ohjaus)	Ohjausbotin kohdennus
Ohjaustarve 4	Opiskeluhuollon palveluihin ohjautuminen	Ohjausbotin kohdennus
Ohjaustarve 5	"Mitä, missä, milloin?" (työjärjestysepäselvyydet, "keneltä kysyisin?")	Huomioidaan tarvittaessa ohjausbotin polutuksessa (→ kohdennusvaihtoehto 8) tai muussa tiedonkulun/perehdytyksen kehittämisessä
Ohjaustarve 6	Opiskelijan etuudet (opintotoimisto, Kela-asiat jne)	
Ohjaustarve 7	Oppimissisältöihin/opetustilanteisiin liittyvät ohjaustarpeet.	Jää ohjausbotin kohdennuksen ulkopuolelle.
<i>Lisäys ohjaustarpeisiin:</i> kohdennusvaihtoehto 8	<i>Lisäys ohjaustarpeisiin:</i> Laaja kohdennus, ns. yleisbotti: "Jokin asia mietityttää, mutten tiedä, keneltä kysyä."	Ohjausbotin kohdennus (huomioiden kaikki ohjaustarpeet)

Ohjausbotin kohdennus - esimerkit ohjaustarpeittain

Ohjaustarve 1	HOKS-prosessi
Kohdennus, ajoitus	Kohdennus uraohjauksellisen henkilökohtaistamisen prosessiin sitoen. Ohjausbotin kohdennus ryhmäkohtaisesti tietyssä opintojen vaiheessa, esim. kaikki tietyssä perustutkinnossa aloittaneet opiskelijat 2 kk opintojen alkamisesta.
Rajapinnat	Wilma, Pinja
Yhteistyö kohdennusta ja polutusta laadittaessa.	Polutuksen (= ohjausbotin kyselyn) laadinnan ja käyttöprosessin suunnittelussa mukana ohjausbotin vastaajatahot: opinto-ohjaajat, erityisopettajat, omaopettajat, opintotoimisto, opiskeluhuolto.
Kuinka tarpeeseen vastataan?	<i>Kyselyn esimerkkialoitus: "Olet aloittanut opinnot OSAOssa 2 kk sitten. Mitä sinulle kuuluu? Haluaisitko kysyä jotain liittyen opintoihisi tai OSAOon? Vastaa kysymysvaihtoehdon kirjaimella. A Minulla ei ole kysyttävää. B Haluan kysyä opintojen suorittamisesta. C Minua mietityttää jokin muu asia (jaksaminen, asuminen, tms).</i>

Ohjausbotin kohdennus - esimerkit ohjaustarpeittain

Ohjaustarve 2	Työelämässä oppiminen ja näyttö
Kohdennus, ajoitus	Kohdennus ryhmäkohtaisesti esim. tietyn perustutkintoryhmän ensimmäisen työpaikkajakson alkuun TAI at, et, opso TAI esim. ertu-opiskelijat, aiemman työpaikkajaksonsa keskeyttäneet opiskelijat, maantieteellisesti etäällä työelämässä oppivat, alat joilla tarve tehostetulle kontaktoinnille.
Rajapinnat esim.	Wilma, Primus,
Yhteistyö kohdennusta ja polutusta laadittaessa.	Polutuksen (= ohjausbotin kyselyn) laadinnan ja käyttöprosessin suunnittelussa mukana ohjausbotin vastaajatahot: opinto-ohjaajat, erityisopettajat, omaopettajat, opintotoimisto, opiskeluhuolto, työpaikkaohjaajat
Kuinka tarpeeseen vastataan?	<i>Kyselyn esimerkkialoitus: ”Miten työpaikalla sujuu? Mietityttääkö jokin asia opintoihin tai työpaikalla oppimiseen liittyen? Vastaa kysymysvaihtoehdon kirjaimella. A Kaikki sujuu hyvin! B Toivoisin, että omaopettaja olisi minuun yhteydessä. C Näyttö mietityttää.”</i>

Ohjausbotin kohdennus - esimerkit ohjaustarpeittain

Ohjaustarve 3	Uraohjaus
Kohdennus, ajoitus	Opintojen päättövaihe ja valmistumisen jälkeiseen aikaan suuntautuvat ohjaustarpeet, jatko-ohjaus. Huom. urasuunnitelman tavoite ja valmistumisen jälkeinen ohjaustaho. Ajoitus esim. kun tutkinnosta puuttuu 30 osp tai 2 kk valmistumisen jälkeen.
Rajapinnat esim.	Wilma, Amiskysely
Yhteistyö kohdennusta ja polutusta laadittaessa.	Polutuksen (= ohjausbotin kyselyn) laadinnan ja käyttöprosessin suunnittelussa mukana ohjausbotin vastaajatahot: opinto-ohjaajat, omaopettajat, kohdennuksesta riippuen myös opiskeluhuolto opintotoimisto, työpaikkaohjaajat, mahdollisesti urasuunnitelman tavoitteeseen määritellyt ohjaustahot.
Kuinka tarpeeseen vastataan?	<i>Ohjausbotin polutus: Ajoituksen mukaan, vrt. myös palaute-/seurantakyselyt.</i>

Ohjausbotin kohdennus - esimerkit ohjaustarpeittain

Ohjaustarve 4	Opiskeluhuollon palveluihin ohjautuminen
Kohdennus, ajoitus	Opiskeluhuollon toimijoiden ja opiskeluhyvinvoinnista kerätyn tiedon perusteella, kohdennus ensisijaisesti laaja, esim. opiskeluryhmäkohtaisesti perustutkinto-opiskelijat 1. ja 2. opiskeluvuoden siirtymävaiheessa.
Rajapinnat esim.	Wilma
Yhteistyö kohdennusta ja polutusta laadittaessa.	Polutuksen (= ohjausbotin kyselyn) laadinnan ja käyttöprosessin suunnittelussa mukana ohjausbotin vastaajatahot: <i>opinto-ohjaajat, erityisopettajat, omaopettajat, opintotoimisto, opiskeluhoolto, työpaikkaohjaajat</i>
Kuinka tarpeeseen vastataan?	<i>Kyselyn esimerkkialoitus: "Mitä kuuluu? Onko kaikki ok?"</i>

Ohjausbotin kohdennus - esimerkit ohjaustarpeittain

Ohjaustarve 5	”Mitä, missä, milloin?”
Kohdennus, ajoitus	Työjärjestysepäselvyydet, ”keneltä kysyisin?”-tyyppiset opetus- ja ohjaushenkilöstön ja opiskelijoiden välisen tiedonkulun notkahdukset. Sisällytettävissä tarvittaessa muihin ohjausbotin kohdennuksiin. Huomioitavissa kehitettäessä esim. nettisivujen, Wilman ja opiskelijoiden perehdytyksen.
Rajapinnat esim.	Wilma
Yhteistyö kohdennusta ja polutusta laadittaessa.	Polutuksen (= ohjausbotin kyselyn) laadinnan ja käyttöprosessin suunnittelussa mukana valitun kohdennuksen mukaiset ohjausbotin vastaajatahot.
Kuinka tarpeeseen vastataan?	<i>Tarpeeseen mahdollista vastata tiedonkulkua selkeyttämällä tai ponnahtusikkuna-chatbotin avulla, mahdollisesti tekoälyä hyödyntäen.</i>

Ohjausbotin kohdennus - esimerkit ohjaustarpeittain

Ohjaustarve 6	Opiskelijan etuudet
Kohdennus, ajoitus	Kela-asiat ym usein opintotoimistosta kysyttävät neuvot. Sisällytettävissä tarvittaessa muihin ohjausbotin kohdennuksiin. Huomioitavissa kehitettäessä esim. nettisivujen, Wilman ja opiskelijoiden perehdytyksen.
Rajapinnat esim.	Wilma
Yhteistyö kohdennusta ja polutusta laadittaessa.	Polutuksen (= ohjausbotin kyselyn) laadinnan ja käyttöprosessin suunnittelussa mukana valitun kohdennuksen mukaiset ohjausbotin vastaajatahot.
Kuinka tarpeeseen vastataan?	<i>Tarpeeseen mahdollista vastata tiedonkulkua selkeyttämällä tai ponnahtusikkuna-chatbotin avulla, mahdollisesti tekoälyä hyödyntäen.</i>

Ohjausbotin kohdennus - esimerkit ohjaustarpeittain

Ohjaustarve 8	Laaja kohdennus, ns. yleisbotti
Kohdennus, ajoitus	Laaja kohdennus, ns. yleisbotti: ”Jokin asia mietityttää, mutten tiedä, keneltä kysyä.” Sisällytettävissä kaikki muut kohdennusehdotukset. Kohdennus esim. opintojen etenemisen mukaan tai oppimisanalytiikan tarjoaman herätteen perusteella.
Rajapinnat esim.	Wilma
Yhteistyö kohdennusta ja polutusta laadittaessa.	Polutuksen (= ohjausbotin kyselyn) laadinnan ja käyttöprosessin suunnittelussa mukana kaikki mahdolliset ohjausbotin vastaajatahot: <i>opinto-ohjaajat, erityisopettajat, omaopettajat, opintotoimisto, opiskeluhuolto, työpaikkaohjaajat, asuntolaohjaajat ym.</i>
Kuinka tarpeeseen vastataan?	<i>Kyselyn aloitus esim.: ”Miten sinulla sujuu?” Jatkokehitysideoita: Lisänä ihmiselle ohjautuvaan tekstiviestipohjaiseen ohjausbottiin: OSAO Oven Zendesk-chatin rajapinta tmv ponnahdusikkuna-chatbot, tiketointi, tekoälyn hyödyntäminen.</i>

Muista hankesisällöistä

Eettiset kysymykset

Eettiset kysymykset integroitiin hankkeen suosituksiin huomioimalla ne mm. työpaketin 2 tuloksena selvitetyistä opiskelijoiden ohjaustarpeista johdettujen ohjausbotin kohdennusehdotuksissa. Tarvetta digiohjauksen eettiseen ohjeistukseen käsiteltiin ohjaushenkilöstön kanssa ja kysymyksiä sivuttiin myös opiskelijoiden kanssa.

Niin ohjauksen ammattilaiset kuin opiskelijat näkevät etä- ja digiohjauksen yhtenä vakiintuneena ohjauksen muotona eikä nimenomaisesti digiohjaukseen koeta tarvittavan uutta ohjeistusta jo olemassa olevien yleispätevämpien rinnalle.

Hankkeessa toteutettu osallistava kehittäminen on eettistä kehittämistä.

Jatkokehityksessä, pilotoinnissa, käyttöönotossa huomioitavaksi:

- eettisten kysymysten huomiointi, esim. OPH:n Hyvän ohjauksen kriteerien avulla, on silti tärkeää suunniteltaessa digiohjauksen prosesseja ja käytäntöjä.
 - Saavutettavuus, saavuttavuus, oikea-aikaisuus, kohtaavuus ei toteudu yhdellä lukitulla ratkaisulla.
 - Digiohjaussovellusten tekstipohjaisuus on saavutettavuuden ja kieli- ja kulttuuritietoisien ohjauksen näkökulmasta ratkaisematta, mutta tarve ratkaisulle tiedostetaan laajalti.
 - Tavoittaako edes matalan kynnyksen aikaan ja paikkaan sitomaton ohjaussovellus kaikkia ohjauksen ulkopuolelle jääviä?
 - Tekoälyn hyödyntäminen suhteessa ohjauksellisuuteen ja yksilöllisyyteen.
- monialaisella eri toimijat osallistavalla ja rajapinnat huomioivalla yhteistyöllä digi- ja etäohjauksen varmistetaan digiohjauksen saavuttavuus ja ohjausprosessin toimivuus.
- aidosti ohjauksellinen, kohtaava ja opiskelijan ohjaustarpeeseen vastaava digiohjaus on muuttuvaa ja muutokseen mukautuvaa & opiskelijälähtöistä, ei välinelähtöistä

Ohjaustarpeen muutos

Koronapandemian vaikutuksia opiskelijoiden ohjaustarpeen muutokseen arvioitaessa hyödynnettiin ohjaustarpeen kartoitustyöpajojen aineistoa ja työpajojen yhteydessä opetus- ja ohjaushenkilöstö kanssa käytyjä keskusteluja sekä valtakunnallisia julkaisuja.

Tuloksia täsmennettiin lokakuussa 23 osana opiskelijoille suunnattua Forms-kyselyä sekä hankkeen työskentelyssä opetus- ja ohjaushenkilöstön kahden eri asiantuntijaryhmän (Oporyhmä ja OSAOn yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä) kokouksissa.

Sekä opiskelijoiden ja opetus- ja ohjaushenkilöstön näkemys, että opiskelijoiden ohjaustarpeet ovat muuttuneet ja eriytyneet viime vuosina, mutta, vaikka muutos tuli esiin koronapandemian ja mm. etäopetuksen myötä, muutoksen syyt ovat moninaisemmat. Tätä näkemystä tukee myös valtakunnallinen tutkimus (mm. Antti Maunun artikkeli THL:n Nuorten elinolot -vuosikirjassa 2022).

Digivalmiusnäkökulma

Opiskelijoiden digivalmiuksia tarkasteltiin muiden toimenpiteiden ja kehittämissyhteistyön yhteydessä, mm. osana opiskelijoille suunnattuja käytäväkyselyitä keväällä 23 ja Forms-kyselyä syksyllä 23.

Hankkeen esittämä tekstiviestipohjainen ohjausbotti on toimintaperiaatteiltaan saavuttava ja saavutettava siten, ettei sitä käytäköseen opiskelijalta vaadita uuden käyttöliittymän opettelemista tai sovelluksen asentamista. Tältä osin digivalmiuksien huomiointi ei nouse kynnykseksi ohjausbotin käyttäjälle.

Opiskelijat arvioivat ohjausbotin soveltuvan monipuolisesti erilaisiin ohjaustarpeisiin ja käytön olevan heille helppoa tai melko helppoa.

Opiskelijoita osallistava pedagoginen kehittäminen

Hanke teki näkyväksi opiskelijoita osallistavan pedagogisen kehittämisen.

Hankkeen esimerkki opiskelijoita osallistavasta kehittämisestä nostaa esiin opiskelijat heille tarjottavien palvelujen kehittämisen asiantuntijoina ja hankkeen ohjaustarpeiden kartoituksen palvelumuotoiluprosessia on mahdollista hyödyntää myös muuhun pedagogiseen kehittämiseen niin OSAOssa kuin ammatillisen koulutuksen kehittämisessä laajemmalti.

Hankkeen työpaketissa 2 tehtyä opiskelijoiden ohjaustarpeiden kartoituksen palvelumuotoiluprosessia käsitellään vuoden 2023 lopussa julkaistavassa YAMK-opinnäytetyössä (OAMK, Palveluliiketoiminnan kehittämisen tutkinto-ohjelma / Noora Askinen).

Kohti saavuttavaa digiohjausta –hanke selvitti OSAOn reunaehdot opiskelijalähtöiselle digiohjaukselle

